

Priame a nepriame pomenovania

Skutočnosť môžeme pomenúvať:

priamo

- priame pomenovanie
- veci a javy sú pomenúvané **bežným spôsobom**
- napr. Znova oslavujeme Vianoce. V zime padajú snehové vločky.

nepriamo

- **obrazné pomenovania**
- **nepriame pomenovania**
- veci a javy sú pomenované pomocou **obrazov**
- napr. Znova oslavujeme sviatky pokoja a radosti. Krajinu prikryli tancujúce snehové vločky.

Nepriame pomenovania

- vznikajú tak, že sa prenáša pomenovanie z jedného predmetu, javu na iný predmet, jav:
 - a) **prirovnanie** – vzniká prirovnávaním jedného predmetu k inému: *chudý ako tieň, biely ako stena,*
 - b) **metafora** – vzniká prenášaním pomenovania z jedného predmetu na iný na základe ich **vonkajšieho vzťahu** (najčastejšie podobnosti): *mať kamenné srdce, môj anjel strážny,*
 - c) **zosobnenie (personifikácia)** – na veci sa prenášajú vlastnosti a činy ľudí: *husle plačú, kvapky dažďa tancovali, ...*
 - d) **metonymia** – vzniká prenášaním pomenovania z jedného predmetu na iný na základe ich **vnútorného vzťahu**: *je to múdra hlavička, čítam Sládkoviča, ...*

K pomenovaniam predmetov a javov vytvorte personifikácie tak, že zo zátvorky vyberiete vhodné slovesá a upravíte ich do správneho tvaru.

zvon	lúče	slnko	smútok
obloky	ráno (nás)	vetrík	hviezdy
oblaky	bystrina	hviezdy	snehové vločky

(pozdraviť, spievať, žmurkať, hnevať sa, žalovať sa, zazubiť sa, pospevovať si, hľadiť, načahovať sa, odísť, pohládzať, tancovať)

Utvor štyri metafory v podobe jednoduchých viet, napr. *Leto sa kúpalo v slnku.*

slnko, obzor, mesiac, ráno

topiť sa

zaplaviť

brodiť sa

vyšplachnúť

jeseň, lístie, chlad, údolie

žiarit'

blikat'

hrdzavieť

tmavnúť

myšlienky, slová, nádej, verše

lámať sa

poletovať

skamenieť

rásť

Vysvetlite, ako vznikli nasledujúce metonymie (vysvetli ich význam).

Kúpila som si nový Elán.

Sused vyhorel.

Popýtal ju o ruku.

Je to písané jeho rukou.

Poprad vyhral.

Hral Shakespeara.

Julko zjedol celý tanier polievky.

Trieda protestovala.

Kedy máte dočítať Kukučina?

Štadión tleska.

Kúpil Benku.

Jedlo nedorazilo včas.

Spisovateľ sa živí perom.

Kúpila si zlato.

Hrad reagoval okamžite.

Ukradli novú audinu.

Vypíš len metonymie:

čírý ako krištál', hrad svieti na brale, číta Rúfusa, vychodia hviezdy, šťastie si ťa nájde, býva na dvojke, mestá ľahli popolom, je slabý ako mucha, divadlo sa smeje, námestie sa zabávalo, obloha plače, nosí líšku, učí sa Marínu, zelený hodváb hôr

Správne prirad' k nepriamemu pomenovaniu priame.

najlepší priateľ človeka

býva na konci dediny

sadla mu mucha na nos

kohút

nosí ružové okuliare

zamiloval sa

býva Pánu Bohu za chrbtom

všetko vidí v peknom svetle

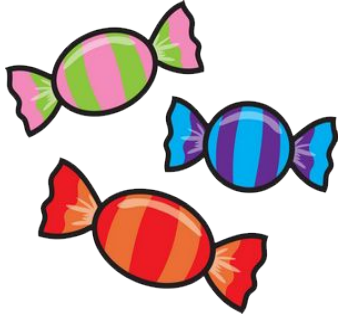
zahorel láskou

pes

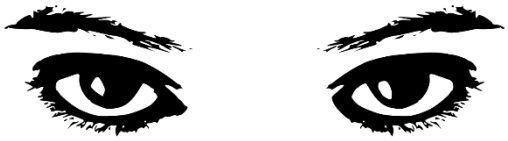
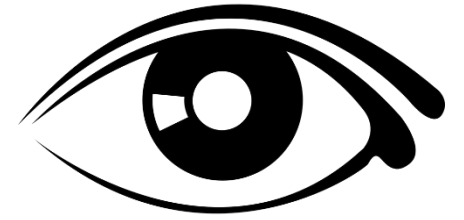
červený požiar

hnevá sa

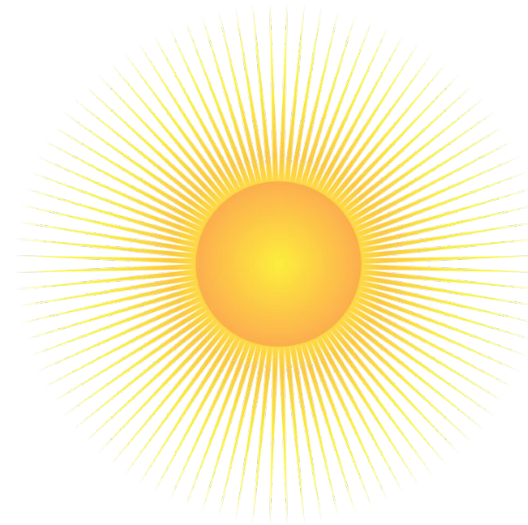
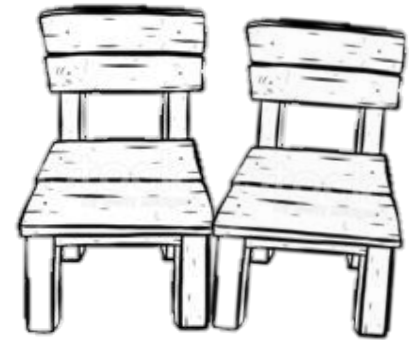
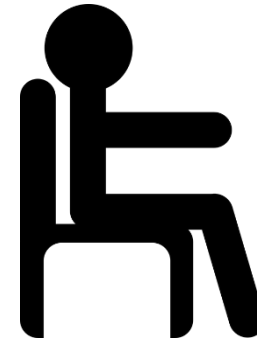
Dešifruj nepriame pomenovania.

AKO

AKO

Urč, či ide o priame alebo nepriame pomenovanie.

živit' sa písaním

smejúce sa Slnko

zahmlený Mesiac

drobné mince

pl'úca Zeme

čítal Hviezdoslava

žiaľ kalí zrak

zelená tráva

konečná stanica

zamiloval sa

zahorel láskou

šťastie odcválalo

Urč nepriame pomenovanie (merafora, metonymia, personifikácia, prirovnanie).

vysoký st'a jed'a

škola išla do kina

rozprávočka vstala od stola

várba je dážd', čo zmeravel

voňavý, vlašný vánok

lúka je rozkvitnutý koberec

obloha bola čistá ako rybie oko

slnce v zlatej kolíske umiera

zjest' tanier polievky

mesiac sa díva